

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1354

av Maria Stockhaus (M)

Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av de delar av strategin för funktionshinderspolitiken som rör arbetsmarknad för att ge fler människor med funktionsnedsättningar fler och snabbare möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Arbetslösheten är högre för personer med funktionsnedsättning än i övriga befolkningen. Det handlar här om var fjärde inskriven på Arbetsförmedlingen. Det innebär många förlösade mänskliga resurser och att många krafter och individer ställs utanför. Rätten till arbete för personer med funktionsnedsättning måste bli verklighet genom en rad insatser för fler jobb. Ett sådant är offentliga arbetsgivare som föredömen. Idag är privata företag bättre på att anställa personer med funktionsnedsättning än den offentliga sektorn.

En förutsättning för att nå framgång i arbetet är att synen på människor med funktionsnedsättning förändras. Grunden för den angelägna förändringen av värderingar lades redan år 2000 i propositionen 1999/2000:79 ”Från patient till medborgare”. Den förändrade synen har blivit ännu mer angelägen efter FN-konventionens (CRPD) tillkomst och utifrån den svenska strategin för funktionshinderspolitiken.

Att detta värderingsskifte är angeläget visar också den diskriminering som möter personer med funktionsnedsättning på dagens arbetsmarknad. I ”Hur är läget 2013” redovisade dåvarande Handisam att 16 procent av personer med funktionsnedsättning har mött negativa attityder hos arbetsgivare på grund av funktionsnedsättningen.

Förändrade värderingar och en positiv syn på alla människors förmåga och vilja att delta är en förutsättning för att människor med funktionsnedsättning ska kunna få plats på arbetsmarknaden. Visst behövs det ibland särskilda ”åtgärder”, särskilda projekt och även lönestöd. Det är samtidigt ofta en självklar utgångspunkt i den politiska debatten.

Men många som har en funktionsnedsättning kan med rätt stöd och en snabb och fungerande hjälpmedelsförsörjning och fungerande arbetsförmedling göra samma insatser i arbetslivet som andra utan att ha en ”nedsatt arbetsförmåga” och dessutom göra det i arbeten utan några särskilda stöd. Om de får chansen! Det perspektivet måste också vara utgångspunkten för arbetsmarknadspolitiken.

Förutsättningen för att en arbetssökande med funktionsnedsättning ska erbjudas det stöd som krävs för att få ett jobb är idag att man har fått en kod för sin funktionsnedsättning. Arbetsförmedlingen har satt som mål att den genomsnittliga tiden från att man blir aktualiserad på förmedlingen till att en funktionsnedsättning är registrerad ska minska med ca 10 dagar per år under perioden 2011–2016.

När Arbetsförmedlingen våren 2015 redovisar sitt arbete noterar man att tiden från inskrivning till att en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är identifierad och registrerad för år 2014 är 250 dagar. I förhållandet till nollvärdet ligger resultatet på en minskning med 20 dagar och i förhållande till år 2013 med 10 dagar.

Att förmedlingens eget mål därmed har uppnåtts innebär inte att man kan vara nöjd. Det tar fortfarande orimligt lång tid att få sin kod och därmed få rätt till förmedlingens stöd. Människors vilja att arbeta måste tas tillvara utan den orimliga väntan som idag drabbar många personer med funktionsnedsättning som vill och kan arbeta.

Att enbart fokusera på individens förutsättningar ger en skev bild av hur möjligheter till arbete kan skapas, och begränsar även förståelsen för i vilka avseenden förändringar kan behöva vidtas.

Utredningen pekar också på den norska jobbstrategin som exempel på en mer relevant beskrivning av hinder för personer med funktionsnedsättning att få jobb.

Diskrimineringsbarriären, kostnadsbarriären, produktivitetsbarriären och informations- och attitydbarriären ses där som fyra yttre faktorer som måste undanröjas för att skapa bättre förutsättningar för jobb. Med ett sådant synsätt blir inte problemen i huvudsak

kopplade till den enskildes eventuella funktionsnedsättning utan till yttre hinder för jobb.

Vid sidan av att ha en mer positiv syn på människors förmågor behöver arbetsmarknadspolitiken förstärkas på en rad områden om sysselsättningsmålet ska kunna nås och sysselsättningsgraden hos personer med funktionsnedsättning ska kunna förbättras.

Utifrån förda resonemang bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att göra en översyn av de delar av strategin för funktionshinderspolitiken som rör arbetsmarknad för att ge fler människor med funktionsnedsättningar fler och snabbare möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

Maria Stockhaus (M)